

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. C.06.0392.F

ZELIA, naamloze vennootschap,

Mr. Philippe Gérard, advocaat bij het Hof van Cassatie,

tegen

V. M.,

Mr. Lucien Simont, advocaat bij het Hof van Cassatie.

.IRECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen een arrest, op 6 maart 2006 gewezen door het Hof van Beroep te Luik.

De zaak is bij beschikking van de eerste voorzitter van 22 augustus 2008 verwezen naar de derde kamer.

Raadsheer Daniel Plas heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Jean-Marie Genicot heeft geconcludeerd.

.ICASSATIEMIDDELEN

De eiseres voert de volgende twee middelen aan.

Eerste middel**Geschonden wettelijke bepalingen**

- de artikelen 1134 en 1315 van het Burgerlijk Wetboek ;
- artikel 870 van het Gerechtelijk Wetboek.

Aangevochten beslissing

Het arrest verklaart de oorspronkelijke vordering van de verweerster gegrond en veroordeelt de eiseres om aan de verweerster een bedrag van 18.298,38 euro betalen, verhoogd met de interest tegen de wettelijke rentevoet, met ingang van 3 november 1998.

Het verantwoordt die beslissing op grond van alle redenen die hier als volledig weergegeven worden beschouwd, en in het bijzonder door de volgende overwegingen : “de verweerster voert als bewijs van de oorzaak van het overlijden van E.P. enerzijds de overlijdensakte aan die op 4 november 1998 is opgemaakt door de Egyptische wetsgeneesheer H.S., waarin vermeld wordt dat het overlijden te wijten is aan ‘verstikking, verdrinking’, en, anderzijds, de ongevalsangifte, die is opgemaakt door de broers L. op 10 november 1998 en waarin op bladzijde 2 vermeld staat : ‘de Egyptische wetsgeneesheer heeft verklaard dat E.P. een natuurlijke dood is gestorven door verdrinking’ ; (...) deze gegevens zijn voldoende gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens die aantonen dat het overlijden van E.P., op het eerste gezicht, beantwoordt aan de omschrijving van een verzekerd ongeval ; indien (de eiseres) dit ongeval weigert te dekken, dient zij, overeenkomstig artikel 1315, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, aan te tonen dat dit overlijden niet gedekt is ; (de eiseres) betoogt met het oog hierop, enerzijds, dat het overlijden van het slachtoffer te wijten zou zijn aan een inwendige oorzaak en, anderzijds, dat E.P. tijdens zijn duik niet begeleid is geweest ; het feit dat (de eiseres) aan de omschrijving van het verzekerde risico een uitsluitingsgrond heeft toegevoegd, hetgeen mogelijk is op grond van de vrijheid van overeenkomst, ontslaat haar niet van de verplichting om het bestaan van de door haar aangevoerde uitsluitingsgrond aan te tonen ; (de eiseres) betoogt dat de aangifte van het ongeval, die op 16 maart 1999 is opgemaakt door de broers L., aantoont dat het overlijden van E.P. een inwendige oorzaak heeft, op grond dat zij erop gewezen hebben dat het slachtoffer onwel moet zijn geworden, wat bevestigd wordt door de getuige D. en door haar deskundige H. ; die gegevens tonen niet aan dat het overlijden van E.P. het gevolg is van een oorzaak in het slachtoffer zelf, aangezien de Egyptische wetsgeneesheer in zijn attest gepreciseerd heeft : ‘verstikking, verdrinking’, en aan de broers L. verklaard heeft dat het overlijden het gevolg was van een natuurlijke dood door verdrinking ; zodra (de eiseres) op de hoogte was gebracht van het overlijden, heeft zij het volgende geantwoord aan de duikclubfederatie L. : ‘het is uiterst belangrijk om de

oorzaak van het overlijden te kennen teneinde te kunnen vaststellen of het overlijden te wijten is aan uitwendige dan wel aan inwendige factoren. Er moet worden opgemerkt dat, indien die oorzaak onbekend is, er volgens de overeenkomst een autopsie verricht moet worden’ ; dokter D., de adviserend geneesheer van de vennootschap A., die de verzekeringspolis heeft aangegaan, heeft op 4 december 1998 een brief naar (de eiseres) gestuurd, waarin hij met name erop wees dat ‘ik de mening ben toegedaan dat er, zolang het tegendeel niet bewezen is, voorlopig een inwendige oorzaak in aanmerking moet worden genomen. Volgens ons is het in elk geval wenselijk dat uw deskundige een diepgaand onderzoek laat verrichten en dat hij, indien mogelijk, een autopsie tracht uit te voeren’ ; (de verweerster) wees (de eiseres) in haar brief van 3 mei 1999 op artikel 10 van de verzekeringsovereenkomst, volgens hetwelk (de eiseres), in geval van betwisting betreffende de doodsoorzaak, een autopsie dient te verrichten ; dit artikel 10 van de algemene voorwaarden is gesteld als volgt : ‘In geval van overlijden behoudt de maatschappij zich het recht voor een autopsie op het lichaam te verrichten. Tenzij met zekerheid blijkt dat het ongeval onder de toepassing van de polis valt, wordt het overlijden niet gedekt indien de maatschappij haar controlerecht niet heeft kunnen uitoefenen of geen autopsie heeft kunnen doen verrichten ten gevolge van de niet-naleving van de hiervoor bepaalde verplichtingen’ ; (de eiseres) antwoordde in haar brief van 11 maart 1999 als volgt : ‘zolang de oorzaken van de verdrinking ons niet zijn meegedeeld, zou het misplaatst zijn van onze kant om een autopsie te eisen’ ; dit antwoord lijkt totaal ongegrond te zijn, aangezien het doel van de autopsie er net in bestond de oorzaken van de verdrinking te achterhalen ; er moet worden vastgesteld dat (de eiseres) de autopsie niet heeft doen verrichten die zij had moeten vragen, indien zij meende dat het overlijden te wijten was aan inwendige oorzaken, zodat zij bijgevolg het bestaan van de eerste, door haar aangevoerde uitsluitingsgrond niet aantoonde”.

Grieven

Eerste onderdeel

Artikel 1315 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt in het eerste lid dat hij die de uitvoering van een verbintenis vordert, het bestaan daarvan moet bewijzen en in het tweede lid dat, omgekeerd, hij die beweert bevrijd te zijn, het bewijs moet leveren van de betaling of van het feit dat het tenietgaan van zijn verbintenis heeft teweeggebracht. Artikel 870 van het Gerechtelijk Wetboek veralgemeent de in artikel 1315 vastgelegde regel.

Krachtens artikel 1315, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, moet de verzekerde die aanspraak maakt op een vergoeding, zijn recht op dekking bewijzen, d.w.z. bewijzen dat het ongeval binnen het toepassingsgebied van de door de verzekeraar toegekende dekking valt. De regeling is ook van toepassing op de situaties die a contrario buiten het gebied van de dekking vallen.

De verzekeraar die zich op een uitsluiting van de dekking beroept, voert daarentegen een feit aan “dat het tenietgaan van zijn verbintenis heeft teweeggebracht” in de zin van artikel 1315, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. De bewijslast rust op hem.

Het staat te dezen vast (zie de conclusie in hoger beroep en de tweede conclusie in hoger beroep van de eiseres, die door de verweerster niet zijn tegengesproken), dat artikel 1 van de algemene voorwaarden van de verzekering “lichamelijke ongevallen”, onder de titel “voorwerp en omvang van de verzekering”, bepaalt dat “de maatschappij zich binnen de door deze polis bepaalde grenzen ertoe verbindt de verzekerden te vergoeden voor de financiële gevolgen van de lichamelijke schade, met als rechtstreekse oorzaak een ongeval dat overkomen is op de wijze bepaald in de bijzondere voorwaarden”, en dat artikel 3 bepaalt dat “onder ongeval een gebeurtenis verstaan wordt waarvan de oorzaak of één van de oorzaken vreemd is aan het organisme van het slachtoffer en die een lichamenlijk letsel of de dood tot gevolg heeft. De lichamenlijke letsels of het overlijden worden eveneens in de volgende gevallen gedekt, in zoverre ze binnen het toepassingsgebied van het verzekerde risico vallen : (...) verdrinking te wijten aan een niet-interne oorzaak”. De bijzondere voorwaarden van dezelfde polis bepalen, van hun kant, dat de dekking, met uitbreiding tot artikel 3 van de algemene voorwaarden, zich uitstrekt tot “a) anorexia en hyperaxie, b) de ongevallen te wijten aan decompressie, c) caissonziekte, de ongevallen die bekend staan onder de naam ‘duikerhelm squeeze’, pulmonale overdruk, oorletsels en de buikpijn van de duiker” (artikel E.5).

De eiseres betoogde dat het overlijden van E.P. het gevolg was van een inwendige oorzaak en voerde aldus geen uitsluitingsgrond aan, maar betoogde alleen dat het ongeval niet beantwoordde aan de overeengekomen omschrijving van het risico.

Het hof van beroep, dat de eiseres verplicht te bewijzen dat het overlijden van E.P. niet gedekt was, keert de bewijslast onwettig om (schending van de artikelen 1315 van het Burgerlijk Wetboek en 870 van het Gerechtelijk Wetboek) en verantwoordt zijn beslissing volgens welke voldaan was aan de voorwaarden van de dekking en de verzekeringsovereenkomst dus uitwerking had, bijgevolg niet naar recht (schending van artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek).

(...)

.II BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste middel

Eerste onderdeel

Het middel verwijt het arrest te oordelen dat de eiseres een uitsluitingsgrond aanvoerde terwijl zij, door te vermelden dat het overlijden van het slachtoffer te

wijten was aan een inwendige oorzaak, alleen betoogde dat het ongeval niet beantwoordde aan de overeengekomen omschrijving van het risico.

Die grief houdt geen verband met de schending van de artikelen 1315 van het Burgerlijk Wetboek en 870 van het Gerechtelijk Wetboek.

Het arrest dat, zonder rechtsgeldig bekritiseerd te worden, oordeelt dat het vereiste van een niet-inwendige oorzaak van overlijden een grond tot uitsluiting van de dekking vormt, keert de bij die bepalingen geregelde bewijslast niet om wanneer het beslist dat de eiseres het bestaan van de uitsluitingsgrond dient aan te tonen.

Het onderdeel kan niet worden aangenomen.

(...)

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiseres in de kosten.

Aldus geoordeeld door het Hof van Cassatie, derde kamer, te Brussel, door voorzitter Christian Storck, de raadsheren Daniel Plas, Sylviane Velu, Martine Regout en Alain Simon, en in openbare terechtzitting van 24 november 2008 uitgesproken door voorzitter Christian Storck, in aanwezigheid van advocaat-generaal Jean-Marie Genicot, met bijstand van griffier Jacqueline Pigeolet.

Vertaling opgemaakt onder toezicht van raadsheer Koen Mestdagh en overgeschreven met assistentie van griffier Johan Pafenols.

De griffier,

De raadsheer,